

Hoe zorg je er als melkveehouder voor dat je met minder dierlijke mest toch een voldoende hoge graslandopbrengst haalt? VeeteeltGRAS schrijft erover in samenwerking met ForFarmers.

Meer en beter gras met slim bemesten en maaien

Slimmer bemesten en slimmer maaien. ForFarmers denkt dat melkveehouders daar nog veel winst mee kunnen pakken. ‘Het levert niet alleen meer en beter gras op, maar ook stikstofefficiëntie’, zegt Ronald van Hal, innovatiemanager ruwvoerteelt bij ForFarmers.

‘Je moet aan alle knoppen draaien en deze ook nog eens maximaal doordraaien. Maar zo’n scherp bemestingsplan levert dan ook wat op’, zegt Ronald van Hal, innovatiemanager ruwvoerteelt bij ForFarmers. Als voorbeeld neemt hij een melkveebedrijf met 60 hectare grasland, 20 hectare grasklaver, 15 hectare continueelt met mais en 5 hectare mais op scheurgrond (zie infographic). Zonder derogatie mag er op de hectares grasland maximaal 170 kilo stikstof uit dierlijke mest worden uitgereden. Grasland met witte klaver bindt tot 150 kilo aan stikstof, rode klavers zelfs tot 250 kilo. Afhankelijk van de bodemconditie kan volgens Van Hal een gift van 20 kuub aan drijfmest op deze klaverrijke percelen al voldoende zijn, in plaats van de 44 kuub die gangbaar is op grasland. ‘Daarmee win je al 480 kuub drijfmest, die je kunt inzetten op grasland.’

730 kuub mest uitsparen voor grasland

Op 5 hectare rotatiemais, waar vaak 35 kuub mest heen gaat, hoeft volgens Van Hal geen drijfmest. ‘Een drie jaar oude gescheurde graszode levert zomaar 100 kilo stikstof per hectare na aan mais. Niet nodig om dit ook nog te gaan bemesten.’ Daarmee bespaart een bedrijf nog eens 175 kuub aan drijfmest. Voor wat betreft de continumaisteelt: 30 kuub drijfmest, aangevuld met 40 kilo stikstof in de rij is normaal gesproken voldoende om de onttrekking te compenseren. ‘Hiermee kan nog eens 75 kuub drijfmest worden uitgespaard voor grasland.’

De in totaal 730 kuub aan uitgespaarde drijfmest op grasklaver- en maispercelen leidt volgens Van Hal niet tot noemenswaardige opbrengstderving en opent de deur voor melkveehouders om dit jaar tóch gewoon weer 58 kuub drijfmest per hectare over grasland uit te rijden, omgerekend 230 kilogram stikstof per hectare uit dierlijke mest. ‘Ik besef dat veel veehouders een

dergelijke teruggang in bemesting best spannend vinden’, geeft Van Hal aan. ‘Maar ga in ieder geval minderen, in lijn met afbouw van de derogatie, zodat je ervaaring opdoet.’

De ruwvoerteeltspecialist van ForFarmers adviseert daarbij om de teruggang in bemesting op grasklaver en mais te compenseren met extra fosfaat, kalium en organische stof. ‘Een NP-rijenbemesting in mais en een vanggewas na de mais kunnen daarbij helpen.’

Slim bouwplan in elkaar puzzelen

Aansluitend adviseert Van Hal melkveehouders om goed te kijken naar het naleverend vermogen (NLV) op de bodemuitslagen. Niet alleen omdat ook hiermee nog drijfmest kan worden bespaard, maar ook omdat het iets zegt over de opbrengstpotentie van een perceel en of de bodem geschikt is voor het telen van vlinderbloemigen. ‘Klavers gedijen namelijk beter op een arme bodem.’ Nog een stap verder naar maximale stikstofefficiëntie is om binnen de 60 hectare aan graslandpercelen de drijfmest te verdelen op basis van opbrengstpotentie. ‘Dat betekent dat je niet naar elke hectare 58 kuub brengt, maar op basis van gps en taakkaarten 45 kuub naar minder opbrengende percelen en 62 kuub naar hoogproductieve percelen. Dat is een stap voorwaarts naar precisiebemesting, waarvoor je bovendien nog een eco-premie kunt ontvangen als je aan alle voorwaarden voldoet.’

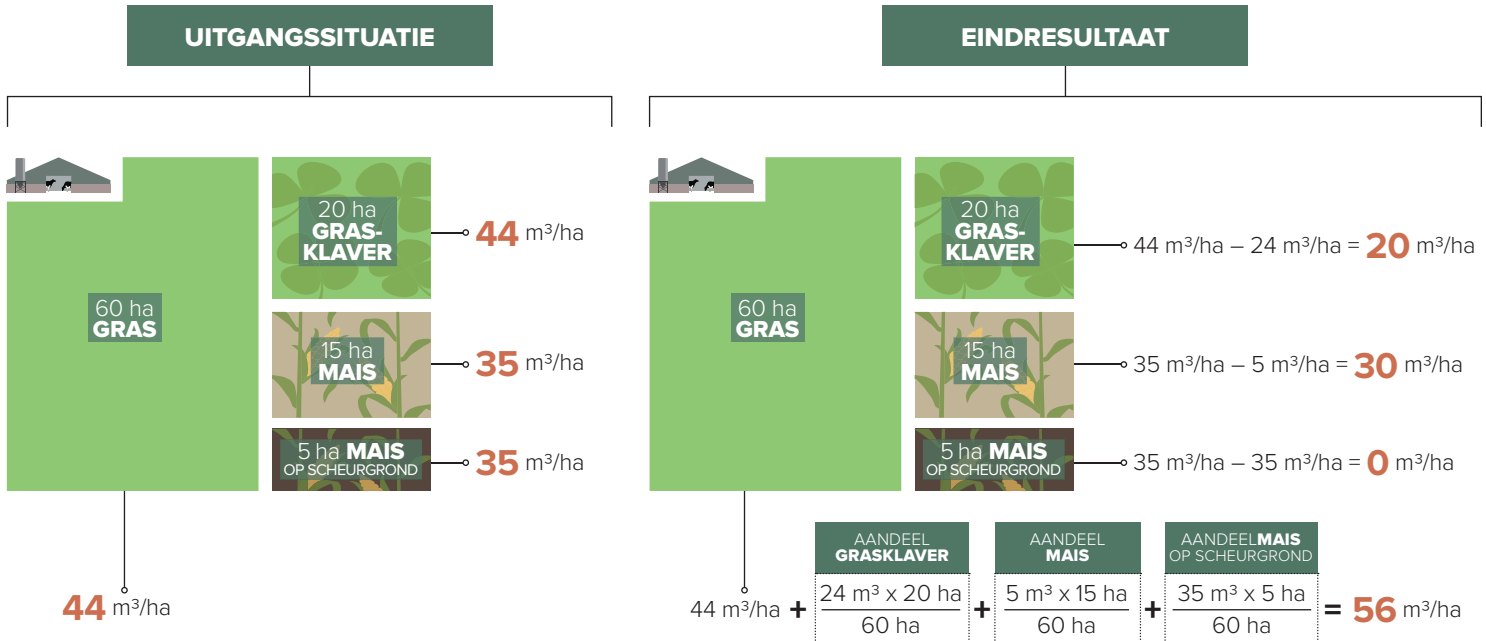
Een slim bouwplan in elkaar puzzelen heeft meer voordelen. Zo kan een meerjarig, uitgekiend bouwplan eveneens helpen om te voldoen aan wet- en regelgeving, het verkrijgen van extra GLB-premie of te voldoen aan de voorwaarden van speciale melkstromen. ‘Is de bouwplanpuzzel op basis van stikstofbesparing en regelgeving eenmaal goed gelegd, dan is het maken van een uitgebalanceerd bemestingsplan een logische volgende stap’, stelt Van Hal. Hij adviseert om te bemesten waarvoor de

Een andere verdeling van drijfmest levert stikstof én gras op

Scenario: 60 ha grasland, 20 ha grasklaver, 15 ha mais en 5 ha mais op scheurgrond (rotatie).

Door minder drijfmest toe te dienen op grasklaver (-24 m³/ha), op mais (-5 m³/ha) en op mais op scheurgrond (-35 m³/ha) kunnen

melkveehouders nog 56 m³ drijfmest per hectare, met daarin 230 kg stikstof, aanwenden op grasland.

melkveehouder wil oogsten en om te oogsten waarvoor is bemest. ‘Maak een bemestingsplan dat past bij het oogstdoel, de maastrategie, de onttrekking en de gewenste voederwaarde van het bedrijf.’

Kalendermaaien loont

Van Hal is zelf erg gecharmeerd van kalendermaaien, hoewel hij de naam voor deze maastrategie liever anders ziet. Vroeg maaien en daarna standaard elke vier, vijf weken weer loont volgens hem. Deze werkwijze brengt duidelijk meer vem en ruw eiwit in de kuilen. Hij toont een analyse van ForFarmers-data van honderden graskuilen uit 2022 en 2023 die het verschil in voederwaarde tussen zes keer maaien en vier keer maaien aantonen: gemiddeld 45 vem en 10 gram meer ruw eiwit per kilo droge stof, een dve die 6 punten hoger ligt en een NDF die 41 gram lager ligt. Van Hal: ‘Tien gram meer ruw eiwit per kilo droge stof is 130 kilo eiwit meer per hectare. Op een melkveebedrijf met 40 hectare is dat 5200 kilogram eiwit extra. Dat komt overeen met een besparing van de aankoop van ruim 11 ton sojaschroot.’ Het voordeel van kalendermaaien kan oplopen tot zo’n 500 euro per hectare, zo rekent ForFarmers voor. Van Hal beseft dat eind april en eind mei maaien door het weer niet altijd haalbaar is. ‘Maar goed ruwvoer winnen begint wel altijd met een planning. Stel een doel, bijvoorbeeld: rond 1 mei wil ik een kuil maken met 3000 of 3500 kilo droge stof en 170 gram ruw eiwit. Dan heb je een jonge, malse, bladrijke, eiwitrijke eerste snede. Daarna ga ik om de vier à vijf weken maaien. Je hebt dan een duidelijk ruw-

voerplan waarop je ook een jaarplan voor de bemesting en de arbeid kunt maken.’

Kalendermaaien geeft volgens Van Hal rust en heeft als voordeel dat je met kleinere kunstmestgiften gedurende het seizoen vaker kunt bijsturen op basis van de onttrekkingen per snede gras. ‘Dat is een werkwijze die de stikstoffefficiëntie met zo’n 7 procent verhoogt. Dit is uitermate welkom in tijden van beperkingen in N-ruimte.’

Alle mest op eerste twee sneden

ForFarmers adviseert melkveehouders om na het wegvallen van de derogatie alle drijfmest aan te wenden voor de eerste twee grassneden. Van Hal rekent voor dat er 10 procent meer werkzame stikstof per hectare beschikbaar komt voor gras door 25 + 17,5 m³ drijfmest toe te dienen aan de eerste snede en de tweede snede in plaats van 20 + 12 + 0 + 10 m³ te verdelen over vier sneden. Hij constateert dat melkveehouders inmiddels haarfijn de knoppen weten te vinden bij sturen op het ureumgetal in de melk. ‘Maar zodra het gaat over stikstofbodemoverschot, feitelijk het ureumgetal voor de bodem, weten ze dat meestal niet. Terwijl juist daar zo veel stikstoffefficiëntie en daarmee geld is te winnen.’ Het slotadvies van Van Hal: ‘De drijfmest optimaler verdelen over de gewassen is een mooi begin om efficiënter met stikstof om te gaan. Breng die vijf stikstofbronnen – te weten drijfmest, NLV, naleverend vermogen scheurgrond, stikstofbinding vlinderbloemigen en kunstmest – goed in beeld en kijk naar de behoefte van de verschillende gewassen en bodems. Dan kan er veel meer dan je denkt.’ |